

Afgørelser – Reg. nr.: 05060.01

Fredningen vedrører: Idum Å - Afvist

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

06-05-1969

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

IKKE FREDNING
INDHOLDSFORTEGNELSE

- Kendelse af 6/5 1969 [nævn - 94/64]
om afvisning af erstatningskrav.

661 HOLSTEBRO

IIIS III NØ

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 6/5 1969)

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende
matrikelnumre: af Idum sogn

Gældende matrikulært kortbilag:

Se også REG. NR.: 05060.000

U d s k r i f t

af

protokollen for fredningsnævnet for Ringkøbing amtsrådsreds.

År 1969 den 6. maj blev i sagen:

R. A. F. 94/1964

Begæring om fredning af Idum å
og tilstødende arealer

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Da Holstebro kommune havde bragt i erfaring, at der blev udarbejdet planer om etablering af dambrug ved Idum ås nedre løb ved dennes udmunding i Storåen, anmodede kommunen ved skrivelse af 10. marts 1964 fredningsnævnet om at undersøge muligheden af at gennemføre en fredning dersteds. Denne anmodning blev fulgt op af Danmarks Naturfredningsforening, der ved skrivelse af 30. april 1964 fremsatte begæring om rejsning af fredningssag for Idum å og tilstødende arealer som vist på et skrivelsen vedlagt målebordsblad. Efter foretagen opmåling omfattede fredningspåstanden ca. 770 ha.

Fredningssagens indbringelse for fredningsnævnet blev begrundet med, at åen og arealerne indeholdt såvel geologiske som ferskvandsbiologiske, arkæologiske og landskabelige værdier.

Meddelelse om fredningssagens indbringelse blev indrykket i Statstidende for den 9. maj 1964 og samtidig blev samtlige i nedenævnte dambrugssager interesserede underrettet ved brev. Efter at matrikelkort og ejerfortegnelse m.v. var fremskaffet, blev der ved

skrivelse af 26. maj 1965 givet speciel underretning til de samtlige lodsejere m. v.

Møde til sagens foretagelse blev fastsat til den 28. juni 1965, hvortil alle lodsejere og andre i fredningssagen interesserede blev indkaldt.

Ved skrivelse af 25. juni 1965 meddelte Danmarks Naturfredningsforening imidlertid, at fredningssagen ikke ønskedes gennemført. Da det var for sent at foretage afvarsling, afholdtes det til den 28. juni 1965 berammede møde, på hvilket det meddeltes, at naturfredningsforeningen havde frafaldet sagen, og at også Holstebro kommune trak sin anmodning til nævnet tilbage.

På mødet blev lodsejerne opfordret til at fremkomme med evt. krav på erstatning for forsinkelse, og følgende krav er i den anledning rejst:

A. Gårdejer Niels Chr. Hald, St. Høgsbjerg, Idom, har påstået sig tilkendt 2.000,- kr. for tab af afgrøde i 2 år på 10 tdr. land og 400,- kr for tidsspilde.

B. Fabrikant E. Bareuther, Silkeborgvej 101, Herning, og fiskeriejer N. Spicher, Nybro Mølle pr. Herning, har påstået sig tilkendt: 176.450,- kr. med renter 8 % årlig fra den 12. september 1966. Beløbet fremkommer således, jfr. skrivelse af 3. oktober 1966 fra advokat Revsbech:

1. 30 måneders driftstab	150.200,- kr.
2. prisstigning, 10 % årlig, af anlægssum	23.000,- "
3. udgifter til sagførerassistance	3.250,- "

C. Gårdejer H. Lillelund, Mejrup Kirkeby pr. Holstebro, har for rentetab i 2 år af 25.000,- kr. påstået sig tilkendt 5.760,- kr. samt renter heraf med 8 % årlig fra 12. september 1966.

D. Fiskeriejer F. B. Ravn, Idom pr. Holstebro, har påstået sig tilkendt 137.558,53 kr., der fremkommer således jfr. skrivelse af 3. oktober 1966 fra advokat Revsbech:

1. 18 måneders driftstab	115.320,- kr.
2. rente af uproduktiv kapital	180,- "
3. prisstigning af anlægssummen 125.000,- kr.,
beregnet til 10 % årlig,	18.750,- "
4. udgifter til sagførerassistance	3.308,53 "

E. Fru Elin Bech, Mejrup pr. Holstebro, der hensidder i uskiftet bo efter gårdejer Jens Bech, har for rentetab i 18 måneder af salgssummen for et til fiskeriejer Ravn solgt areal påstået sig tilkendt 2.122,- kr. med renter 8 % årlig fra 12. oktober 1965.

De under B, C, D og E nævnte erstatningssøgende har under sagen været repræsenteret ved advokat V. Revsbech, Esbjerg.

ad A: Gårdejer Hald har i skrivelse af 13. august 1965 begrundet sit erstatningskrav med, at han for ca. 4 år siden havde grundforbedret en eng på ca. 10 tdr. land og taget een afgrøde deraf, og at det, da sagen blev rejst, var meningen, at arealet skulle lægges ud med vedvarende græs. Han har imidlertid ladet engen henligge urørt, efter at han havde modtaget meddelelsen om fredningssagens rejsning, da denne meddelelse efter hans opfattelse forbød visse brugsrettigheder.

Da ingen bestemmelse i den foreslåede fredningsservitut har været til hinder for, at omhandlede eng kunne være udlagt i vedvarende græs eller på anden måde udnyttet landbrugsmæssigt, finder fredningsnævnet ikke, at der kan tilkendes gårdejer Hald nogen erstatning.

ad B: De erstatningssøgende, fabrikant E. Bareuther og fiskeriejer N. Spicher, har begrundet deres erstatningskrav med, at de inden fredningssagens fremkomst havde indbragt en sag om oprettelse af dambrug på matr. nr. 1e og 12a Idom mellemste del for vedkommende landvæsensnævn, og at der på et landvæsensnævns-møde afholdt den 10. april 1964 blev opnået sådan enighed om vilkår og betingelser, at dambruget kunne oprettes i løbet af

relativ kort tid. Fredningssagens rejsning i maj måned 1964 standsede imidlertid den videre projektering og medførte iøvrigt en sådan forsinkelse, at dambruget først ville kunne komme i gang i foråret 1967.

Med hensyn til erstatningskravets størrelse har man henvist til et under sagen fremlagt driftsregnskab for året 1965 for et nærliggende fiskeri ved navn "Ormstrup Dambrug", hvilket dambrug angivelig er af omtrent samme størrelse som det her omhandlede brug.

I anledning af det foran anførte skal det fra nævnets side oplyses, at der ingen henvendelse blev rettet til nævnet for at fremme dambrugssagen før på mødet den 28. juni 1965, på hvilket møde man fra de erstatningssøgendes side tilsyneladende var af den mening, at et frafald af fredningssagen automatisk ville medføre ret til at anlægge dambruget. Under den nærmere gennemgang af sagen har det imidlertid vist sig, at en del af dambruget lå inden for 100 m fra en fredet gravhøj, hvorfor der i henhold til naturfredningslovens § 2 skulle indhentes en udtalelse fra Nationalmuseet vedrørende dambrugets anlæg. På nævnets opfordring fremkom der derefter den 18. april 1966 en ansøgning om dispensation, hvori det tilkendegaves, at man var indforstået med ikke at opføre bygninger eller etablere el-master på det højfredede område. Efter at Nationalmuseet i skrivelse af 11. juni 1966 havde indstillet, at der blev givet dispensation som ansøgt, meddelte nævnet ved skrivelse af 16. september 1966 tilladelse til dambrugets anlæg.

Til behandling af de under sagen fremkomne erstatningskrav afholdt nævnet møde den 12. september 1966, og sagen udsattes i nævnte møde til videre skriftlig procedure. I fortsættelse heraf blev det fra anden side meddelt nævnet, at der var private forhandlinger i gang for at søge undgået, at omhandlede dambrug

blev anlagt. Fredningsnævnet bestemte sig herefter til at afvente udfaldet af disse forhandlinger, som advokat Revsbech på telefonisk forespørgsel erklærede sig ukendt med. Med advokat Revsbechs tilladelse har fredningsnævnet herefter selv søgt underretning om, hvad der måtte være passeret og herunder fået oplyst, at ejeren af de arealer, hvorpå dambruget skulle være anlagt, gårdejer Hans Theodor Lillelund, ved betinget skøde af 2. december 1965, tinglyst 14. januar 1966, havde solgt sin ejendom til landmand Vagn Villesen. Af nævnte skøde fremgår nærmere, at dambrugsarealet var undtaget fra overdragelsen, men at der var tillagt køberen forkøbsret til nævnte areal, såfremt arealet ikke måtte blive afhændet i forbindelse med de salgsforhandlinger, som sælgeren førte til anden side. Af det endelige skøde, lyst 22. april 1968, fremgår videre, at dambrugsarealet blev endeligt erhvervet af gårdejer Villesen for en pris af 27.000,- kr., og at gårdejer Villesen samme dag lod tinglyse deklaration med Holstebro kommune som påtaleberettiget om, at der ikke noget steds på hans ejendom, herunder på fornævnte dambrugsareal, måtte anlægges dambrug.

Endvidere har nævnet fået oplyst, at der i februar måned 1968 er indgået en aftale, hvorefter de erstatningssøgendes dambrugsrettigheder blev overdraget til Holstebro kommune mod konstant betaling af 30.000,- kr.

Fra landvæsensnævnets side er endelig oplyst, at man betragter sagen som bortfaldet, idet der endnu ingen som helst henvendelse har været rettet til landvæsensnævnet om sagens fremme.

Efter det således foreliggende finder nævnet ikke, at der er grundlag for at tilkende de erstatningssøgende nogen form for forsinkelseserstatning.

ad C. Som begrundelse for gårdejer Hans Lillelunds erstatningskrav har advokat Revsbech i skrivelse af 26. juli 1965 anført, at

den rejste fredningssag har hindret en gennemførelse af salg af det areal af matr. nr. 1e og 12a, hvorpå fabrikant Bareuthers og I. Spichers dambrug skulle anlægges. Arealet var ved slutseddel af 25. januar 1964 solgt således, at halvdelen af købesummen, der androg 6.000,- kr. pr. td. land, skulle betales den dag, landvæsensnævnets tilladelse forelå, medens restkøbesummen skulle betales med halvdelen af restkøbesummen den 1. januar 1965 og resten den 1. maj 1965. Da handelen som følge af fredningssagen ikke blev afviklet som forudsat, måtte gård-ejer H. Lillelund optage et banklån på 25.000,- kr., svarende til den købesum, han havde regnet med, og bankrenten af dette lån i 2 år kræves erstattet med det fornævnte beløb, 5.760,- kr.

Da det under henvisning til det foran under forhold B oplyste må antages, at fredningssagen uvedkommende omstændigheder har medført, at en endelig handel med Bareuther og Spicher ikke er blevet indgået, findes gårdejer Hans Lillelunds erstatningskrav allerede af den grund ikke at kunne tages til følge.

ad D: Vedrørende fiskeriejer F. B. Ravns erstatningskrav har advokat Revsbech i skrivelse af 26. juli 1965 nærmere anført, at der på et møde i landvæsensnævnet den 4. maj 1964 blev opnået sådan enighed om betingelser og vilkår for dambrugets anlæg på matr. nr. 11a Idom mellemste del, at en kendelse fra landvæsensnævnet kunne forventes givet umiddelbart efter mødet, hvis fredningssagen ikke var blevet rejst. Advokat Revsbech har ^{derfor} gjort gældende, at fredningssagens rejsning har medført, at landvæsensnævnets endelige kendelse først kom til at foreligge den 11. december 1965, og at driftstabsperioden derfor bør beregnes til 18 måneder.

Fra fredningsnævnets side skal i den anledning oplyses, at fiskeriejer Ravn ved slutseddel af 26. juni 1962 havde erhvervet det areal, hvorpå dambruget skulle ligge, bl. a. på vilkår, at tilladelse til dambrugets anlæg kunne opnås, og således at

købesummen først skulle erlægges, når tilladelse forelå. Ved skrivelse af 31. marts 1964, på hvilket tidspunkt det var almindelig kendt, at fredningssag ventedes rejst, begærede han et landvæsensnævn nedsat til behandling af sagen. Sagen kom derefter til behandling på landvæsensnævnets møde den 4. maj 1964, på hvilket det fra fredningsnævnets side blev oplyst, at fredningssag var begært rejst af Danmarks Naturfredningsforening.

Af landvæsensnævnskendelsen fremgår, at fiskeriejer Ravns advokat på nævnte møde anmodede om, at dambrugssagen måtte blive fortsat, uanset fredningssagen, og at landvæsensnævnet tilkendegav, at det ikke havde noget mod at arbejde videre med sagen, forudsat at de oplysninger og tegninger, som endnu manglede til sagens behandling, blev fremsendt til landvæsensnævnet, og at der intet foretoges til fordyrelse af fredningssagen. Hverken landvæsensnævnet eller fredningsnævnet modtog derefter nogen henvendelse i sagen før på fredningsnævnets møde den 28. juni 1965, på hvilket advokat Revsbech opfordrede nævnet til udtrykkeligt at tilkendegive over for landvæsensnævnet, at fredningssagen var frafaldet, også for fredningsnævnets vedkommende, en opfordring der blev gentaget i advokat Revsbechs skrivelse af 26. juli 1965, hvori han nu foreløbig rejste krav om erstatning for 15 måneders driftstab m.v. Opfordringen blev gentaget i skrivelse af 25. august 1965, hvori advokat revsbech videre oplyste, at dambruget nu var færdigprojekteret og tilstillet landvæsensnævnet. En egentlig ansøgning til fredningsnævnet bilagt de endelige tegninger m.v. fremkom først efter nævnets opfordring med skrivelse af 11. oktober 1965, hvori advokat Revsbech igen oplyste, at det endelige projekt var udarbejdet i løbet af august måned s. a. Ved skrivelse af 12. oktober 1965 meddelte fredningsnævnet herefter for sit

vedkommende tilladelse til anlæg af dambruget.

Uanset det anførte om fredningssagens og dambrugssagens forløb har advokat Revsbech imidlertid henholdt sig til, at det er fredningssagen alene, der har medført forsinkelsen, og at denne i hvert fald må regnes fra fredningssagens rejsning ved bekendtgørelsen den 9. maj 1964. Han har under henvisning til naturfredningslovens § 10 specielt bestridt, at det kan tillægges nogen betydning for erstatningsberegningen, at fredningsnævnet, efter at offentlig bekendtgørelse har fundet sted, har behovet mere eller mindre tid til at færdiggøre sagen, eller at der først efter fredningsmødet den 28. juni 1965 er rejst krav om forsinkelseserstatning og truffet foranstaltninger til dambrugssagens fortsættelse.

Som grundlag for beregningen af erstatningskravet for driftstab har advokat Revsbech påberåbt sig et af ham udarbejdet driftsoverslag samt det under forhold B omtalte regnskab for "Ormstrup Dambrug". For erstatningskravet for fordyrelse af anlægssummen foreligger der ingen nærmere dokumentation.

I anledning af den påberåbte begrundelse for kravet om forsinkelseserstatning i det hele finder fredningsnævnet at måtte udtale, at der i overensstemmelse med naturfredningslovens mening i så henseende foreligger en aldeles fast praksis for, at erstatning i fredningssager, der frafalder efter at være rejst, kun ydes, hvor ganske særlige forhold gør det rimeligt. Da der efter det oplyste om dambrugssagens og fredningssagens forløb ikke ses at foreligge sådanne særlige erstatningsbegrundende forhold, findes fiskeriejer Ravns erstatningskrav ikke at kunne tages til følge.

ad E: Fra erstatningssøgende fru Elin Bechs side er anført, at hendes mand ved slutseddel af 26. juni 1962 solgte jorden til fiskeriejer Ravns Dambrug for en pris, der efter endelig arealfastlæggelse androg 18.000,- kr. Jorden skulle overtages og købesummen betales, så snart endelig kendelse på dambruget forelå. Fredningssagens opkomst medførte jfr. det under forhold D anførte en forsinkelse på 18 måneder.

Da nævnet under henvisning til den under forhold D anførte begrundelse ikke finder, at der på det foreliggende grundlag kan tilkomme fru Bech nogen erstatning, vil hendes krav ikke være at tage til følge.

T h i b e s t e m m e s :

De af de erstatningssøgende gårdejer Niels Chr. Hald, fabrikant E. Bareuther og N. Spicher, gårdejer H. Lillelund, fiskeriejer F. B. Ravn og fru Elin Bech fremsatte erstatningskrav tages ikke til følge.

Ths. Andersen.

Niels Nagstrup Knudsen.

Møller Nielsen.

cfr. *B/S*

/P.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

FREDNINGSNÆVNET FOR RINGKØBING AMTSRÅDSKREDS.

Møller Nielsen.